

PATRYK DZIENIS

aplikant rzecznikowski
POLSERVICE, Kancelaria Rzeczników Patentowych

Moda na patenty

Kierunki i trendy

„Innowacje to patenty” – takie jest powszechnie powtarzane skojarzenie. W języku potocznym pod pojęciem patentu często ujmuje się jednak niesłusznie wszystkie przedmioty własności przemysłowej, tj. zarówno rozwiązania techniczne (wynałazki i wzory użytkowe), stricte prawnicze (znaki towarowe), jak i czysto designerskie (wzory przemysłowe).

Zgodnie z definicją słownikową innowacja to wprowadzenie czegoś nowego lub nowo wprowadzona rzecz. Gdy mówimy o kamieniach milowych rozwoju gospodarki i katalizatorach kolejnych rewolucji przemysłowych, na myśl przychodzą m.in. maszyny parowe, elektryczność, zautomatyzowane linie produkcyjne oraz wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Rozwiązania techniczne intuicyjnie kojarzymy z wynalazkami i wzorami użytkowymi, a więc prawami udzielanymi przez krajowe czy regionalne urzędy patentowe, takie jak m.in. Europejski Urząd Patentowy (EPO), do którego – obok Urzędu Patentowego Stanów Zjednoczonych (USPTO) czy Państwowego Urzędu Własności Intelektualnej Chińskiej Republiki Ludowej (CNIPA) – rokrocznie wpływa najwięcej zgłoszeń patentowych. Co zatem mówią rozwiązania zgłaszane do ochrony w EPO?

Najwięksi gracze

Zgłaszający są coraz bardziej pracowici, a co za tym idzie liczba zgłoszeń sukcesywnie rośnie. Porównując liczbę zgłoszeń rok do roku, tylko w 2011 r. zanotowano znaczący spadek (5,4% rok do roku). W pozostałych latach notowano zastój (tak należy traktować spadek o 0,4% w 2013 r. i o 0,6% w 2016 r.) albo znaczący wzrost (średnio 4,2%).

W liczbach bezwzględnych liczba zgłoszeń patentów europejskich w 2010 r. wyniosła ponad 150 000, natomiast w 2019 r. – ponad 181 000.

Statystyki wskazują, że co drugi zgłaszający w Europejskim Urzędzie Patentowym ma siedzibę w kraju stowarzyszonym w EPO (należy pamiętać, że lista tych krajów nie pokrywa się z listą krajów stowarzyszonych w Unii Europejskiej), jednak ten udział nieznacznie maleje rok do roku. Prym wiodą zgłaszający z Niemiec (w 2019 r. dokonali prawie 27 000 zgłoszeń), ze zdecydowaną przewagą nad zajmującymi drugie miejsce zgłaszającymi z Francji (ponad 10 000 zgłoszeń w 2019 r.). Dla porównania, polscy zgłaszający mieli na swoim koncie w tym samym roku niecałe 500 zgłoszeń. W przeliczeniu liczby zgłoszeń dokonanych w ubiegłym roku na liczbę mieszkańców danego kraju zdecydowanie prowadzi Szwajcaria, przed Szwecją i Danią. Polska plasuje się za m.in. Portugalią, Czechami, Grecją, Słowenią i Estonią, a przed takim krajami, jak Łotwa, Litwa, Węgry, Słowacja i Bułgaria.

Rośnie udział zgłaszających azjatyckich – z 18,8% w 2010 r. do 23,5% w 2019 r. W dużym stopniu odpowiadają za to oczywiście Chiny. W 2010 r. udział chińskich zgłaszających w liczbie wszystkich zgłoszeń wynosił 1,4%, aby w 2019 r. osiągnąć 6,8%. Na wyrównanym poziomie

na przestrzeni lat prezentuje się udział Stanów Zjednoczonych – około 25%.

Wśród zgłaszających firm królują Philips (Niderlandy), Huawei (Chiny), Siemens (Niemcy), Samsung i LG (Korea Południowa) oraz Qualcomm (USA). Do najaktywniejszych polskich zgłaszających należą m.in. Fakro, Uniwersytet Jagielloński i Akademia Górniczo-Hutnicza.

Najmocniejsze branże

Obecnie najwięcej zgłoszeń dotyczy medycyny lub weterynarii, techniki łączności elektrycznej oraz elektrycznego przetwarzania danych cyfrowych. Dla porównania, w 2005 r. na topie były podstawowe układy elektroniczne i techniki łączności elektrycznej, zegarmistrzostwo, układy sterowania i regulacji oraz transport.

Kryptowaluta Bitcoin oparta na blockchainie została wprowadzona w 2009 r. Pierwszy zauważalny wzrost jej wartości nastąpił około 2014 r., a najgwałtowniej drożała ona w drugiej połowie 2017 r. Liczba publikacji EPO odnoszących się bezpośrednio do bitcoina lub blockchaina wzrosła od kilku w 2015 r. do ponad 2000 w 2019 r.

Trendy patentowe dobrze widać w branży motoryzacyjnej. W 2005 r. europejskim samochodem roku został pierwszy produkowany masowo samochód hybrydowy – Toyota Prius, przez wielu uważany za pioniera w swojej kategorii. W tym samym roku EPO opublikował około 250 prac odnoszących się do napędów hybrydowych, podczas gdy trzy lata później ta liczba wzrosła już do ponad 600. Następnie napęd hybrydowy przekazał pałeczkę w sztafecie napędom elektrycznym – z liczby ponad 450 publikacji w 2010 r. nastąpił wzrost do ponad 3000 w 2017 r. Obecne statystyki wskazują na zainteresowanie paliwami wodorowymi. W 2019 r. odnotowano prawie 1000 publikacji dotyczących tego zagadnienia, podczas gdy jeszcze cztery lata wcześniej było ich ponad dwukrotnie mniej.

Aktualne kierunki

Liczba praw wyłącznych stale rośnie. Ma na to wpływ kilka czynników, wśród których należy wymienić stale rosnącą świadomość twórców, dotyczącą

ochrony prawnej ich rozwiązań i możliwości związanych z posiadaniem monopolu na dany wynalazek. Trzeba pamiętać, że każdy nowy wynalazek należy odbierać także jako wkład w rozwój techniki – opublikowane zgłoszenia są powszechnie dostępne, każdy może zapoznać się z treścią zgłoszenia czy patentu, przeanalizować zawarte w nim informacje i próbować przedstawione rozwiązanie udoskonalić, rozwiązując bieżące, istotne dla ogółu problemy. Ta baza stale się powiększa.

postrzeganie wynalazków – mniej będzie mówiło się o czysto mechanicznych urządzeniach, a więcej o algorytmach, przetwarzaniu danych, wynalazkach wspomaganych komputerowo czy rozwiązaniach wykorzystujących sztuczną inteligencję. Ten rozwój znajduje również odzwierciedlenie w zmianach wytycznych urzędów patentowych (m.in. EPO) dla ekspertów rozpatrujących wynalazki.

Rozpatrywanie i przyznawanie praw własności przemysłowej, w szczegól-

ZWYŻKOWY TREND WYSTĘPUJĄCY W SZEROKO ROZUMIANYCH DZIEDZINACH KOMPUTEROWYCH WSKAZUJE NA TO, ŻE JUŻ NIEDŁUGO PRZEDEFINIOWANIU MOŻE ULEC POSTRZEGANIE WYNALAZKÓW – MNIEJ BĘDZIE MÓWIŁO SIĘ O CZYSTO MECHANICZNYCH URZĄDZENIACH, A WIĘCEJ O ALGORYTMACH, PRZETWARZANIU DANYCH, WYNALAZKACH WSPOMAGANYCH KOMPUTEROWO CZY ROZWIĄZANIACH WYKORZYSTUJĄCYCH SZTUCZNĄ INTELIGENCJĘ.

Innym czynnikiem wpływającym na tempo przyrostu liczby publikacji patentowych jest rozwój technologii tłumaczeń maszynowych. Dzięki nim twórca z jednego zakątka świata może w co najmniej przybliżonym stopniu zapoznać się z treścią publikacji z drugiego końca globu.

Nie bez znaczenia dla rosnącej popularności ochrony patentowej jest także stale zwiększająca się dostępność usług profesjonalnych pełnomocników. W 2014 r. uprawnienia europejskiego rzecznika patentowego zdobyło 433 kandydatów, natomiast w 2019 r. – już 672 (w ujęciu globalnym udział polskich kandydatów uzyskujących tytuł europejskiego rzecznika patentowego to kilka osób rocznie).

Zwykły trend występujący w szeroko rozumianych dziedzinach komputerowych wskazuje na to, że już niedługo przedefiniowaniu może ulec

ności patentów czy wzorów użytkowych, wiąże się zatem z ciągłym śledzeniem trendów w technice i dostosowywaniem praktyki urzędów do zmieniających się tendencji rynkowych. Z tego względu również z punktu widzenia zgłaszającego, budującego swoje portfolio patentowe, niezmiernie ważne jest śledzenie kierunków rozwoju – nie tylko w swojej dziedzinie, ale również w dziedzinach pokrewnych. Daje to możliwość wyprzedzania konkurencji i efektywnego wykorzystania tych informacji w biznesie.

Stereotypowy profil twórcy zmienia się na naszych oczach z majsterkowicza w programistę tworzącego kolejne linijki kodu, co pozwala przypuszczać, że w dziedzinie prawa własności przemysłowej na pewno nie będzie nudno.

Patryk Dzienis